

Miscel·lània autògrafa. Ms. 123

L'àmplia producció manuscrita que ens ha pervingut de la mà de Pere Miquel Carbonell es pot classificar, de manera general, en volums de caràcter públic i volums d'ús privat, per bé que els continguts no sempre s'hi reparteixen segons el nostre criteri actual: als memorials de l'escrivania i l'Arxiu Reial trobem notícies familiars i anotacions autobiogràfiques, mentre que als privats també hi pot aparèixer informació de caràcter institucional. Tot i això, la distinció públic-privat es revela útil. Entre les miscel·lànies de caràcter privat sobresurten els anomenats posteriorment *Adversaria* (Girona, Arxiu Capitular, ms. 69) i el ms. 123 de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. El seu contingut és força variat: textos literaris propis i d'altri en llatí i català, inscripcions clàssiques i modernes, epístoles, extractes de lectures i tractats sobre temàtiques molt variades (gramatical, moral, política, científica, etc.). Són miscel·lànies de lectura compartida amb els amics, que hi afegeixen textos i notes de la seva pròpia mà: l'humanista d'Alcanys Juan Sobrarias al ms. 123; possiblement, Jeroni Pau al ms. 69, on, d'altra banda, ha participat com a copista el fill i hereu de l'arxiver, Francesc Carbonell.

El ms. 123, un volum de format mitjà-petit, d'aproximadament 235 x 170 mm, és un vademècum en què el compilador va treballar durant anys. Conté una col·lecció de sentències i autoritats que retrobem en altres volums de Carbonell, textos breus, generalment de caràcter moralitzant, extrets de les seves lectures d'autors clàssics, medievals i moderns, alguns anònims, i ordenats per temes ("De senectute", "De humilitate", "De ociositate et labore", etc.). La procedència diversa dels textos conflueix en unes temàtiques recurrents en l'obra de Carbonell. Entre les qüestions tractades destaquem un grup de textos sobre els efectes mèdics i morals de la pesta, que el 1490 s'havia endut quatre fills seus, en què s'inclou un "vers" català del seu cunyat el metge Ferran d'Aierbe, el *Libellus in quo agitur an liceat fidelibus sine peccato fugere a loco in quo pestis viget*, del bisbe Rodrigo Sánchez de Arévalo, i una *Epistola de consolatione pestilentiae* del mateix Carbonell, datada el 1494. Així mateix, s'hi llegeixen alguns poemes llatins compostos per membres del cercle erudit de l'arxiver, entre els quals hi ha dos poemes dedicats a la seva cal·ligrafia: "Quis me adeo pulchris emendatumque figuris", de Jeroni Pau, també conegut com a *Loquitur codex*, i "Si quem formose delectant forte figurae", d'Alessandro Geraldini. S'hi afegeix la còpia del *De vita Senecae* de Paolo Pompilio, membre conspicu del cercle de curials de la Roma del vicecanceller Roderic de Borja, després papa Alexandre VI, on coincideix amb Jeroni Pau.